

3-4

רבי אליעזר בן הורקנוס פתח (תהלים קו, ב): "מי ימלל גבורות ה' ישמיע כל תהלתו".
וכי יש אדם בעולם שהוא יכול למלל גבורתו של הקדוש ברוך הוא, או להשמיע כל תהלתו?
אפילו מלאכי השרת אינן יכולים לספר אלא מקצת גבורותיו.
פרקי דרבי אליעזר ג.א

6

רבי יהודה בר סימון אָמר,
לא כְּעַמֶּל לֹא בִּיגִיעָה בְּרֵא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת עוֹלָמוֹ, אֶלָּא בְּדַבַּר ה',
בראשית רבה ג.ב

8

פֶּל יוֹמָא וְיוֹמָא נִבְרָאִין מִלְּאֲכֵי הַשָּׁרֵת מְנַהֵר דִּינֹור, וְאֶמְרֵי שִׁירָה וּבְטָלֵי,
שְׁנַאָמְר: "תְּדַשִּׁים לְבָקָרִים רַבָּה אֲמוּנָתְךָ".
חגיגה י"ד א

(איכה ג כג) חדשים לבקרים רבה אמונתך.

ר' שמעון בשם רבי סימון אמר **ממה שאתה מחדשנו לבקרים** אנו יודעין שאמונתך רבה לגאלנו.
רבי סימון בשם רבי שמעון **ממה שאתה מחדשנו לבקרים** אנו יודעין שרבה אמונתך לתחיית המתים,
מדרש תהילים כ"ה. ב, ילקוט שמעוני על נ"ך תש"ב:א
מֵעוֹן — שָׁבוּ כִּיתוֹת שֶׁל מִלְּאֲכֵי הַשָּׁרֵת, שְׁאוּמְרוֹת שִׁירָה בְּלִילָה וְחֲשׂוֹת בַּיּוֹם, מִפְּנֵי כְבוֹדָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל,
שְׁנַאָמְר: "יוֹמָם יִצְנָה ה' חֲסִדוֹ וּבְלִילָה שִׁירָה עִמִּי".
חגיגה "ב ב

9

שִׁרְפִים עֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ, (דברי הימים ב יח, יח): וְכָל צָבָא הַשָּׁמַיִם עֹמְדִים,
וְאֵת אֲמַרְתָּ בְּעַמְדָם, אֲתַמְהָא. וּמָה הִיא בְּעַמְדָם, בָּא עַם דָּם.
בְּשִׁעָה שִׁיִּשְׂרָאֵל אוֹמְרִין שְׁמַע יִשְׂרָאֵל הַמִּלְּאֲכִים שׁוֹתְקִין, וְאַחַר כֶּף תִּרְפִּינָה כְּנַפְיָהוּ,
וּמָה הֵן אוֹמְרִין (יחזקאל ג, יב): בְּרוּךְ כְבוֹד ה' מִמְּקוֹמוֹ, וּבְרוּךְ שֵׁם כְבוֹד מַלְכוּתוֹ.
רַבִּי לִוִי אָמַר (איוב לח, ז): בְּרֵן יַחַד כּוֹכְבֵי בָקָר וְיִרְיעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים,
מָה שְׁזַרְעוּ שֶׁל יַעֲקֹב שְׁנַמְשֵׁל לְכוֹכְבֵים מְקַלְסִין, דְּכַתִּיב בְּהוֹן (דניאל יב, ג): וּמִצְדִּיקֵי הַרְבֵּים כְּכוֹכְבֵים,
וְאַחַר כֶּף וְיִרְיעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים, אֱלוֹ מִלְּאֲכֵי הַשָּׁרֵת,
מָה הֵן אוֹמְרִין בְּרוּךְ שֵׁם כְבוֹד מַלְכוּתוֹ.
רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחֲמָן אָמַר כְּתִיב (יחזקאל ג, יב): וְתִשָּׂאֲנִי רוּחַ וְאֶשְׁמַע אֲחֵרֵי קוֹל רַעַשׁ גָּדוֹל וּגו'.
רַעַשׁ גָּדוֹל, אֲתַמְהָא, אֶלָּא מִשְׁקַלְסְתִּי אֲנִי וְחֲבָרִי,
וְאַחַר כֶּף וְאֶשְׁמַע אֲחֵרֵי קוֹל רַעַשׁ גָּדוֹל בְּרוּךְ כְבוֹד ה' מִמְּקוֹמוֹ,
וּמָה הֵם אוֹמְרִים, בְּרוּךְ שֵׁם.
בראשית רבה ס"ה, כא

9

מזיעתן של חיות. ויוצאים ממנו מלאכים ואומרים שירה ומיד נטרדים
והכי מצינו במדרש (איכה ג: כ"ג) חדשים לבקרים
שבזרא מלאכים בכל יום ואומרים שירה ונטרדין להן
כדאמר בסמוך משום שיש **אות** במלאכים הקבועים שממתינים זה לזה לומר שירה
ואלו החדשים שאינם יודעים הדת ממהרין לשורר ונתחייבו כליה
והיינו אשר תקנו ויסדו אנשי כנסת הגדולה ביוצר
ונתנין רשות זה לזה קדושה כולם כאחד עונין ואומרים
וגם למעלה יוצר משרתים ואשר משרתיו כולם עומדים ברום עולם
כלומר בכל יום בורא חדשים ונטרדין
אבל משרתיו קבועים ועומדין לעד, תוספות חגיגה י"ג ב

Ignatius, *Ad Ephesians* 4:21 (107 CE)

“And do ye each and all form yourselves into a chorus that being harmoniously in concord taking the keynote (**Kroma**) from God, ye may in unison sing in one voice.”

Similitudes states: “And all those in the heavens received a *command* and power and one voice and ... they blessed and exalted and praised.”

1 Enoch 61:6f. (*OTB* 2:1395).

10

וְקָרָא זֶה אֵל זֶה וְאָמַר (ישעיהו ו' ג), נוֹטְלִין רְשׁוֹת זֶה מִזֶּה,
שְׁלֵא לְהַקְדִּים הָאֶחָד וְיִתְחַזֵּל וְיִתְחַיֵּב שְׂרָפָה, אֲלֵא פְתַחוּ כְּלָם כְּאֶחָד וְעוֹנִין וְכוּ'.
מִדְרַשׁ תַּנְחוּמָא, צו י"ג

15-16, 20

אמר רב חננאל אמר רב שלש כתות של מלאכי השרת אומרות שירה בכל יום
אחת אומרת קדוש ואחת אומרת קדוש ואחת אומרת קדוש ה' צבאות
מיתבי חביבין ישראל לפני הקב"ה יותר ממלאכי השרת
שישראל אומרים שירה בכל שעה ומלאכי השרת אין אומרים שירה אלא פעם אחת ביום
ואמרי לה פעם אחת בשבת ואמרי לה פעם אחת בחודש ואמרי לה פעם אחת בשנה ואמרי לה פעם אחת בשבוע
ואמרי לה פעם אחת ביובל ואמרי לה פעם אחת בעולם
וישראל מזכירין את השם אחר שתי תיבות שנאמר (דברים ו' ד) שמע ישראל ה' וגו'
ומלאכי השרת אין מזכירין את השם אלא לאחר ג' תיבות כדכתיב (ישעיהו ו' ג) קדוש קדוש קדוש ה' צבאות
ואין מה"ש אומרים שירה למעלה עד שיאמרו ישראל למטה
שנאמר (איוב לח, ז) ברן יחד כוכבי בקר והדר ויריעו כל בני אלהים
אלא אחת אומרת קדוש, ואחת אומרת קדוש קדוש, ואחת אומרת קדוש קדוש קדוש ה' צבאות
חולין צ"א ב

דְּכַתִּיב: "אֵת ה' הָאֱמַרְתָּ הַיּוֹם". וְכַתִּיב: "וְהָאֱמַרְתָּ הַיּוֹם",
אָמַר לָהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל:
אֲתֶם עֲשִׂיתוּנִי חֲטִיבָה אֶחָד בְּעוֹלָם, וְאֲנִי אֶעֱשֶׂה אֶתְכֶם חֲטִיבָה אֶחָד בְּעוֹלָם.
אֲתֶם עֲשִׂיתוּנִי חֲטִיבָה אֶחָד בְּעוֹלָם, שְׁנַאֲמַר: "שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד",
וְאֲנִי אֶעֱשֶׂה אֶתְכֶם חֲטִיבָה אֶחָד בְּעוֹלָם", שְׁנַאֲמַר "וַיְמִי כְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד בְּאֶרֶץ".
בְּרֻכּוֹת ו א